

НАШЕ

ЖИТТЯ

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЛУХИХ

№ 38 (426)

Субота, 20 вересня 1975 р.

Ціна 2 коп.

Газета виходить

щотижня

з липня 1967 року

НАЗУСТРІЧ XXV З'ІЗДУ КПРС

ПОЧИН КУЛЬТПРАЦІВНИКІВ

«Кожний дев'ятий виробничник — учасник художньої самодіяльності» — під таким девізом розгорнув соціалістичне змагання на честь XXV з'їзду КПРС колектив Закарпатського будинку культури глухих.

Президії облвідділу УТОГ та обкому профспілки робітників місцевої промисловості та комунально-побутових підприємств схвалили цю ініціативу і запропонували розгорнути змагання під таким девізом серед усіх культзакладів УТОГ і галузевої профспілки Закарпаття.

Окрім залучення трудівників до участі в гуртках художньої самодіяльності, соціалістичними зобов'язаннями колективу Закарпатського будинку культури УТОГ передбачається також: взяти участь у підготовці й проведенні першого всесоюзного фестивалю самодіяльної художньої творчості трудящих і надати допомогу Мукачівському, Виноградівському та Хустському міжрайвідділам; взяти участь в обласному огляді художньої самодіяльності серед чууючих; підготувати додатково 14 спортсменів-розрядників з різних видів спорту тощо.

Ф. КУДІНОВ,

інструктор Закарпатського облвідділу УТОГ.

ЕКЗАМЕН
ПРИЙМЕ ЗИМА

Надворі стоїть пожежа осінь, та мине небагато часу і настануть холоди. Щоб не знизити темпів випуску продукції в цей період року і достроково завершити виконання завдань дев'ятої п'ятирічки, колективи УВП і виробничих об'єднань нашого Товариства ще влітку розгорнули підготовку до роботи в осінньо-зимових умовах.

На підприємствах своєчасно розробили конкретні заходи: накреслили обсяг підготовчих робіт, виділили необхідні кошти і призначили відповідальних виконавців. Протягом липня — вересня спеціальні бригади провели ремонт виробничих, санітарно-побутових, складських та адміністративних приміщень. Крім цього, полагодили водопровідну, каналізаційну та опалювальні системи. Належний порядок наведено також в електрогосподарствах учбово-виробничих підприємств та об'єднань.

У підготовці до зими дрібниць немає. Поруч із завезенням палива, добрі господарі створили необхідні запаси сировини та матеріалів. Для боротьби зі стихійним лихом на підприємствах УТОГ створено 42 бригади і заготовлено 300 тонн піску на випадок ожеледі.

У повному обсязі завершили підготовку до роботи в осінньо-зимових умовах на Бродівському, Івано-Франківському, Конотопському, Львівському № 1, Комунарському, Черкаському, Чернівцькому та на ряді інших учбово-виробничих підприємствах і об'єднаннях.

У стадії завершення перебуває ремонт виробничих приміщень на Житомирському, Лубенському, Полтавському № 2, Ужгородському № 1 та інших підприємствах. Останні приготування до роботи взимку ведуть також на Сумському та Чернігівському УВП. На першому залишилися відремонтувати водопровідну систему, на другому — впорядкувати електрогосподарство.

Своєчасно та в повному обсязі завершили підготовку до зими в організаціях та культустановах Дніпропетровського, Житомирського, Львівського, Полтавського, Київського, Тернопільського, Хмельницького та Черкаського облвідділів УТОГ.

Поруч з цим на деяких підприємствах та в облвідділах нашого Товариства все ще розкачуються, пустивши важливу справу підготовки до роботи в осінньо-зимовий період на самоплив. На Ворошиловградському УВП, наприклад, ще й досі не закінчили ремонт виробничих приміщень та опалювальної системи. Не полагожено тут і складські та санітарно-побутові приміщення. В занедбаному стані перебувають вентиляційні засоби. Не завершено підготовку до опалювального сезону і котельні Дніпропетровського УВП.

Допущено серйозне відставання від наміченого графіка в справі підготовки до зими на Артемівському, Білоцерківському, Дніпродзержинському, Запорізькому, Єнакіївському та інших учбово-виробничих підприємствах.

Ще гірші справи з підготовкою до роботи взимку на Одеському виробничому об'єднанні УТОГ та Харківському УВП-1. Керівники цих підприємств не тільки не подали до Центрального правління УТОГ інформації про готовність, але навіть не розробили заходів по ремонту приміщень та виробничих служб. Серед тих, хто не відвітував про готовність до зими, і керівники Київського дослідно-виробничого об'єднання «Контакт».

Не відремонтований дах над цехом, не засклені вікна — ці та чимало інших недоробок у морозні місяці можуть викликати ускладнення, псувати настрій людям. Зима не дасть відстрочки. Вона суворо прийматиме екзамени. Щоб не розплачуватися за недбайливість і безтурботність десятками тисяч карбованців недоданої продукції, треба негайно вжити всіх заходів, щоб в найближчий час завершити цю важливу справу. Треба зробити все, щоб кожен колектив і взимку працював з повною віддачею.

ПІВСТОЛІТТЯ
НА ВАРТІ ЯКОСТІ

50-річчю запровадження державної стандартизації СРСР були присвячені урочисті збори, які відбулися 15 вересня в Києві. Їх відкрив секретар Київського міськкому партії Д. Б. Головки.

Одностайно обирається почесна президія в складі Політбюро Центрального Комітету Комуністичної партії Радянського Союзу на чолі в Генеральним секретарем

ЦК КПРС товаришем Л. І. Брежневим.

З доповіддю на зборах виступив начальник Українського республіканського управління Держстандарту СРСР Л. П. Андрійченко.

Учасники урочистих зборів надіслали вітальні листи ЦК КПРС і ЦК Компартії України.

(РАТАУ).

ПО РІДНІЙ КРАЇНІ

ЕШЕЛОН ЗА ЕШЕЛОНОМ

З під'їздових колій Теплоозерського цементного заводу (Хабаровський край) пішов перший ешелон з будівельним матеріалом, випущеним понад п'ятирічне завдання. Надплановий цемент одержать будівники Байкало-Амурської магістралі.

Більш як два з половиною мільйони тонн цементу виробив за роки п'ятирічки колектив заводу. За цей час значно збільшені потужності обертових печей.

Колектив підприємства вирішив виробити до кінця року додатково до плану більш як 250 тисяч тонн цементу.

ДРУГА ЧЕРГА ЗАВОДУ

Здано в експлуатацію другу чергу газопереробного заводу в Оренбурзі. Введено в дію установки потужністю п'ятнадцять мільярдів кубометрів палива на рік.

На підприємстві відбувся мітинг будівельників і експлуатаційників, на якому взято зобов'язання освоїти проектну потужність другої черги заводу достроково — до початку 1976 року. Тим самим буде успішно виконано завдання народного господарства — довести щорічне виробництво оренбурзького газу до тридцяти мільярдів кубометрів.

СТАЛЬ ІДЕ

На аглофабриках Череповецького металургійного заводу одержано стомільйонну тунну агломерату. З цієї сировини за двадцять років на підприємстві виплавлено 60 мільйонів тонн чавуну. Якщо на виробництво перших 30 мільйонів тонн агломерату потрібно було

14 років, то другу половину продукції одержано лише за 6.

Технічне переозброєння дало можливість північній Магніті на два мільйони тонн за рік перевищити проектну потужність аглофабрик. Тут, наприклад, уперше в галузі було застосовано кисень для інтенсифікації технологічного процесу.

ЕКОНОМІЯ — ТИСЯЧА...
ПОЇЗДІВ

На станцію Радвілішкіс в Даугавпілса (Латвійська РСР) машиніст Н. Ісаков доставив поїзд, який перевищує норму на 420 тонн. Цим рейсом колектив локомотивного депо Даугавпілса достроково виконав свої зобов'язання, взяті на завершальний рік п'ятирічки, — перевезти у великовагових поїздах понад план три мільйони тонн народногосподарських вантажів. Щоб відправити таку кількість вантажів, довелося б додатково сформувати понад тисячу составів.

Н. Ісаков та його товариші працюють у колективі комсомольсько-молодіжної колони тепловозів. Вони змагаються за право називатися «Колоною імені XXV з'їзду КПРС».

ФАБРИКИ БІЛКОВИХ
КОНЦЕНТРАТІВ

Перший у Білорусії цех білкових концентратів став до ладу в радгоспі «Любань» імені 10-річчя СРСР. Вони готуються з ячменю і карбаміду. Кожен кілограм такої добавки до комбікорму містить 600 грамів протеїну. Введення її в раціон, як показали виробничі досліди, підвищує середньодобову прирости ваги худоби до 1400—1600 грамів.

Завтра — День працівника лісу

ЗЕЛЕНИЙ СКАРБ УКРАЇНИ

- * У республіці — 10 мільйонів гектарів лісів.
- * Кожен другий гектар лісу посаджено за роки Радянської влади.
- * За роки нинішньої п'ятирічки створено 380 тисяч гектарів зелених насаджень.

Зеленим скарбом, другим людям називаємо ми наші шумливі гаї та діброви, прекрасні в будь-яку пору року. Бо ліс — захисник полів від вітрів і засух, регулятор вологості в ґрунті, нагромаджувач кисню. Це — сировина для багатьох галузей промисловості, десятки тисяч найрізноманітніших виробів. Це — наш відпочинок і добрий настрій. Велика, благородна справа оберігати і примножувати це народне багатство.

Ще на зорі Радянської влади В. І. Ленін підписав «Основний закон про ліси», де турбота про їх збереження і дбайливе витрачання проголошувалась обов'язком кожного громадянина нашої країни. Мудрі ленінські настанови повсякденно на озброєнні численної армії охоронців і примножувачів зеленого скарбу. На

10 мільйонах гектарів розкинулись лісові угіддя нашої республіки. Лише з початку цього року прибуток від них складає майже 125 мільйонів карбованців. Причому, значну частину коштів одержано від реалізації так званих продуктів побічного користування лісом — грибів, дикоростучих плодів і ягід, лікарської сировини.

Директивами XXIV з'їзду КПРС на дев'яту п'ятирічку передбачено більш повне використання лісових ресурсів та земель державного лісового фонду, підвищення продуктивності і якості складу лісів. Як же зміни сталися за цей час? З'явилося більш як 380 тисяч гектарів нових насаджень, здебільшого таких цінних порід як дуб, бук, сосна і ялина, створено 82 тисячі гектарів полезахисних смуг.

У кожному районі республіки вирішено створити два-три таких цехи. Це задовольнить потреби всіх колгоспів і радгоспів в амідоконцентратних добавках.

УСТАНОВКУ ПУЩЕНО
ДОСТРОКОВО

На заводі «Центроліт» у Вірменській РСР на три місяці раніше строку пущено в експлуатацію установку для безперервного лиття чавуну. Машина, що працює як у регульованому, так і автоматичному режимі, виключає трудомісткі процеси формування, забезпечує 100-процентний вихід литва. У зв'язку з цим значно поліпшиться якість виливків різного профілю, що випускаються для машинобудування і верстатобудування. Пуском нової установки колектив виконав один з пунктів соціалістичних зобов'язань, узятих на честь XXV з'їзду КПРС.

Підхопивши ударну естафету від монтажників, ливарників заводу «Центроліт» узяли додаткові зобов'язання і вирішили випустити до кінця року на 30 тисяч карбованців продукції понад завдання.

У СОЮЗІ З ВЧЕНИМИ

Колектив елєцького заводу «Ельта» достроково завершив п'ятирічне завдання по випуску і реалізації продукції.

Збільшити кількість і підвищити якість виробів заводів допомогли вчені. Так, за рекомендацією Інституту надтвердих матеріалів АН УРСР тут вперше застосували шліфування скла алмазними інструментами. З допомогою спеціалістів різних інститутів на заводі створюється автоматизована система управління виробництвом.

Нова техніка і технологія дали заводові більш як п'ять мільйонів карбованців додаткового прибутку.

До річчя, лісу нині висаджується в три рази більше ніж вирубується. З кожним роком скорочується заготівля деревини з рубок догляду, навпаки, — розширюється. Таким чином відбувається оздоровлення лісу і все менше й менше йде його у відходи.

Багато господарств республіки нині використовують все зрізане дерево — від кореня й до листя, даючи народному господарству не лише промислову деревину і численні вироби з неї, а й виготовляють з відходів цінні продукти для хімічної промисловості, сільського господарства. Прикладом такого, раціонального використання природних багатств можуть служити немало лісгоспів Волинської, Ровенської, Львівської областей, де створені великі ліспромислові комплекси. «Ліс рубують — тріски не летять» — так перефразували лісівники відоме прислів'я. Один тільки приклад. У перший рік п'ятирічки лісгоспаги виробили з хвойної лапки — відходів лісорозробок — 18 тисяч тонн вітамінного борошна для тваринництва, а в нинішньому за перше півріччя — вже більш як 20 тисяч тонн.

(Закінчення на 2 стор.)

ПАРТІЙНЕ ЖИТТЯ

КОЛЕКТИВ МІЦНИЙ ДИСЦИПЛІНОЮ

За вісім місяців завершального року п'ятирічки швейники Херсонського УВП додатково випустили спецодягу на 53 тисячі і реалізували понад завдання на 46 тисяч карбованців при зобов'язанні 30 тисяч. Продуктивність праці з початку нинішнього року підвищилася на 4,3 процента.

У порівнянні з відповідним періодом минулого року зросли не тільки виробничі показники, але й сталися добрі зміни в житті колективу — помітно зміцніла трудова дисципліна серед робітників, підвищилася їх відповідальність. Нині на підприємстві рідко трапляються випадки запізнення та прогулів, а ще недавно це було досить частим явищем...

Складаючи план роботи на завершальний рік п'ятирічки, новобранний склад партбюро особливо увагу звернув на порушення трудової дисципліни — запізнення, прогули без поважних причин та інші дрібні порушення, а також на невиконання норм виробітку окремими швейницями. Адже недаремно говорять: колектив починається з дисципліни, в свідомості, дисципліні його сила.

Передусім, ми вирішили провести відкриті партзбори з таким порядком денним: «Стан трудової дисципліни і завдання колективу по її поліпшенню». Доповідь доручили зробити директору УВП Н. П. Титові. У період підготовки до зборів партбюро доручило

кожному комуністу проаналізувати стан трудової дисципліни на своїй ділянці чи в цеху, підготувати до виступу одну-дві робітничі.

Збори пройшли досить активно. Після цього питання дотримання трудової дисципліни було винесено на обговорення комсомольських зборів.

Через деякий час партійна організація знову повернулася до цього. Було заслухано звіт комуністів, як вони виконують рішення попередніх зборів. До речі, на багатьох ділянках виробництва нашого УВП трудяться комуністи. А до тих колективів, де немає членів партії, ми постійно прикріпили комуністів з числа інженерно-технічних працівників. Разом з майстрами вони відповідають за виховання людей. У підготовчозакрійному цеху, наприклад, працює комуніст Валентина Лисяк. За всі заходи, які проводяться в колективі, відповідає вона, хоч їх втілює в життя майстер. Не підмінюючи керівника бригади, наші комуністи прагнуть допомогти, навчити майстра стати справжнім вихователем колективу.

За іншими виробничими колек-

тивами закріплені члени КПРС — директор УВП Н. П. Титова, інженер ВТК М. В. Стоматіна, ст. інженер-економіст Б. Б. Грінберг та інші.

Поруч з проведенням виховної роботи до положення про соціалістичне змагання внесено таке доповнення: бригаді не присуджувати перше місце, якщо в колективі є хоч одне порушення трудової дисципліни або допущено брак у випуску продукції. Крім цього, з робітницями, схильними до порушень, постійно ведемо індивідуальну роботу.

Поєднання виховної роботи із заходами морального та матеріального стимулювання дало позитивні результати. Але парторганізація УВП не вважає, що питання дотримання трудової дисципліни вичерпало себе. Навпаки, в цьому напрямку й надалі слід вести певну роботу. Як і раніше, центром політико-виховної роботи повинні залишатися бригада, ділянка, цех. Велику роль в боротьбі за зміцнення трудової дисципліни покликана відіграти комсомольська організація УВП та стінна преса.

Нелегкою справою виявилось і підтягування відстаючих до рівня середніх. Ось приклад. Швея Н. А. Вакуленко протягом тривалого часу не могла виконати норми виробітку і твердо вирішила звільнитися з підприємства. В даному випадку колектив бригади та адміністрації УВП довелося вичерпати всі засоби впливу — від чуйної, уважної розмови з робітницею до прямої допомоги та показового виконання денної норми на цій операції. Все це принесло успіх. Тепер Наталія Вакуленко постійно виконує щоденні норми виробітку і звільняється з УВП не збирається. Таких прикладів можна навести чимало.

Робота партійної організації по підтягуванню відстаючих також перенесена у виробничі колективи підприємства. Якщо раніше збори в бригадах проходили пасивно, то після того, як на порядок денний ми почали вносити актуальні питання виробництва, допомога відстаючим, підвищення якості продукції та інші, молоді швейники навіть на відкритих партзборах сміливо і по-діловому обговорюють всі питання ви-

робництва.

Пожвавлення виховної та організаторської роботи з боку партійної організації сприяло підвищенню трудової активності швейників. Якщо на 1 січня цього року 34 робітничі завершили виконання своїх особистих п'ятирічних планів, то в даний час уже 62 чоловіки, тобто більше половини колективу перейшла цей рубіж.

Сорок трудівниць УВП працюють у рахунок 1976 року. Серед них швеї П. Н. Давиденко, К. Є. Матвієнко, Г. Г. Клеткіна, К. В. Стракуленко, М. К. Гросс, Ю. А. Жердев, С. Ф. Шраменко та багато інших.

У колективі підприємства чимало швейниць, що вже видають продукцію в рахунок 1977 року. Це В. Г. Митницька, М. І. Дерпак, К. К. Єфіменко, З. Е. Александровська та інші. А «Майстри — золоті руки» В. П. Воробей та Л. І. Самборська випереджають виконання особистих п'ятирічок на два з половиною роки.

Оцінюючи трудову обстановку на підприємстві, можна впевнено сказати: завдання дев'ятої п'ятирічки колектив виконає достроково. Це буде гідним подарунком XXV з'їзду партії.

В. КОНОВАЛОВ,

заступник секретаря парторганізації Херсонського УВП.

ЯКЩО ПРИЙНЯТО РІШЕННЯ...

СТИЛЬ РОБОТИ ОБЛВІДІЛУ

XXIV з'їзд КПРС націлив партію і весь радянський народ на всебічне підвищення ефективності суспільного виробництва, на посилення уваги до якісних факторів розвитку економіки.

Учбово-виробничі підприємства і культустанови Сумської області, широко розгорнувши соціалістичне змагання, щороку домагаються хороших показників у роботі. Непогано йдуть справи і в завершальному році п'ятирічки. План восьми місяців по реалізації і випуску найважливіших видів продукції перевиконано. Сумське підприємство рапортувало про дострокове виконання п'ятирічного плану. Крім того, завершили п'ятирічку дві бригади і 64 робітничі.

Досягнуті успіхи — це, насамперед, результат великої напруженої праці колективів і організацій, вмілої постановки організаторської роботи в господарській діяльності.

В обласній організації Товариства склалася чітка система організації і перевірки виконання власних рішень і постанов вищестоящих органів. У нас стало правилом при підготовці питань, які виносяться на засідання президії і пленуму, створювати комісії з числа членів президії, працівників

апарату відділу, директорів УВП і культзакладів. Вони ретельно вивчають суть справи і на основі глибокого аналізу подають рекомендації.

Перевірку виконання прийнятого рішення доручаємо членам президії або працівникам апарату відділу, які готували матеріал на президію. Основні постанови, що взяті під контроль, знімаємо тільки після того, як виконано всі накреслені заходи. Про їх виконання здебільшого доповідають директори УВП і культустанов, з співдоповідями виступають працівники відділу або члени президії.

Основна мета перевірки виконання полягає перш за все в тому, щоб забезпечити своєчасне і безумовне здійснення прийнятих рішень. Наведу один приклад з діяльності нашого підприємства. Був час, коли Лебединське УВП з місяця в місяць працювало неритмічно, надходили скарги на низьку якість виробленої продукції. Не все гаразд було на підприємстві з підвищенням продуктивності праці і дотриманням трудової дисципліни.

Після глибокої перевірки за пропозицією обласної організації Центральне правління УТОГ зміцнило підприємство кадрами. Були

проведені збори по мобілізації колективу на підвищення продуктивності праці і більш повне використання резервів виробництва.

В результаті вжитих заходів Лебединське УВП почало працювати більш ритмічно. Нині колектив успішно справляється з плановими завданнями по випуску продукції, поліпшилась трудова дисципліна на підприємстві. Аналогічні факти маємо і в Шосткинському клубі.

Контролювати — зовсім не означає тільки виявляти і відмічати недоліки, важливо інше — попереджувати їх, надавати практичну допомогу працівникам в успішному вирішенні поставлених завдань. В цьому напрямку певного досвіду набули на Конотопському УВП, в Кролевецькому, Ахтирському та Глухівському клубах.

Зрозуміло, що успішно проконтролювати здійснення прийнятого рішення можна лише в тому разі, якщо воно продумане, якщо ясно визначені завдання, закріплено відповідальних працівників і намічено реальні строки виконання. Скажемо чесно: у нас так було не завжди. Мали місце випадки, коли питання виносились на обговорення порядку денного президії слабо підготовлені, деякі формулювання хибували неконкретністю і проконтролювати їх виконання справа була не простою. На ці недоліки неодноразово звертало увагу керівників обласних відділів і підприємств Центральне правління УТОГ.

свого господарства республіки Б. Д. Байталу.

— Взятий курс на інтенсифікацію лісового господарства будемо й надалі розвивати. Це підвищить продуктивність лісів, їх захисну роль для оточуючого середовища, — сказав Василь Дем'янович. — Велике значення для цієї справи матиме дальше розширення базових розсадників, створення насадницьких господарств.

Ставши на вахту на честь XXV з'їзду КПРС, більш як сотисячний загін лісників республіки готується успішно виконати це відповідальне завдання. І сьогодні, в день свята, ми складаємо шану трудівникам Шепетівського лісгоспазу Хмельницької області, які вийшли переможцями соціалістичного змагання минулого року і нагороджені перелічним Червоним прапором ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ, правофланговим дев'ятої п'ятирічки, кавалеру ордена Трудового Червоного прапора ліснику Тернопільського лісгоспазу З. Я. Кривому, лісокультурниці з Радомишльського лісгоспазу на Житомирщині Ф. Піскульській, трактористу Дубровицького лісгоспазу О. К. Жакуну і багатьом іншим охоронцям і примножувачам зеленого скарбу України. (РАТАУ).

Трудівниці Сімферопольського учбово-виробничого підприємства вміють не тільки добре працювати, але й цікаво відпочивати. Кожного погожого вихідного дня вони виїжджають за місто.

На знімку: директор УВП Лідія Михайлівна Опалінська (у центрі) обговорює з робітницями минулий вихідний день.

Фото Й. МІНДЕЛЯ.

ПІДВИЩУЮТЬ ТЕОРЕТИЧНІ ЗНАННЯ

15 вересня на Республіканських курсах УТОГ розпочав роботу семінар головних бухгалтерів УВП та виробничих об'єднань Товариства. В минулі роки бухгалтери вже кілька разів збиралися на семінари, однак за такою розгорнутою програмою семінар проходить уперше. Головна його мета — підвищити кваліфікацію бухгалтерів та рівень теоретичних знань.

Після вступної лекції, яку прочитав головний бухгалтер Центрального правління УТОГ М. С. Бабенко, розпочалися щоденні заняття. В учбовому плані семінару головну увагу буде приділено курсу основ бухгалтерського обліку, що його викладає доцент Київського інституту народного господарства Л. В. Жилкіна. Її лекції розкривають головні положення цієї найважливішої для бухгалтерів

теми. Другим вельми важливим питанням семінару є аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств. З ним ознайомить слухачів викладач Курсів підвищення кваліфікації Міністерства легкого промисловості УРСР М. П. Ходаківська. Вона ж висвітлить і питання внутрішнього контролю розрахунку на підприємствах.

Головні бухгалтери, яких зібралось на семінарі понад 30 чоловік, прослухають також лекції з законодавства про працю, ознайомляться із складанням фінансового плану підприємства. У вільний від занять час вони побувають на прем'єрі нової вистави театру мічманів та жесту «Райдуга» «Незвичайний мюзік-холл».

Семінар триватиме до 22 вересня.

Г. БЕЗЗУБОВ.

ЗЕЛЕНИЙ СКАРБ УКРАЇНИ

(Закінчення. Початок див. на 1 стор.)

Трудові здобутки лісників республіки цілком закономірні. Досягнуто їх, передусім, завдяки піклуванню партії й уряду про розвиток галузі, завдяки комплексному веденню лісового господарства, широкому впровадженню техніки. Ще двадцять років тому ліс садили виключно вручну. А тепер майже всі процеси на посадці механізовані. Вони провадяться набагато швидшими, ніж раніше, темпами, із застосуванням передових науково обґрунтованих методів праці.

Тисячі фахівців із спеціальною вищою і середньою освітою прийшли працювати в лісове господарство. Авіатори допомагають охороняти лісникам зеленого друга від шкідників і по-

жеж. В науково-дослідних закладах республіки розробляються нові, більш прогресивні форми ведення лісового господарства. Тому-то й ліс нині росте швидше, ніж, скажімо, 10—15 років тому. Приріст деревини на одному гектарі збільшився за останні 15 років до 3,7 кубометра або на 24 проценти і досяг найвищого рівня в країні.

Ліси України давно перетнули свої традиційні кордони. Основні посадки нині ведуться в степових районах республіки, де зелена сторожа так потрібна урожаєві. За цей же час в Херсонській і Ворошиловградській областях, наприклад, вони зайняли більш як по 100 тисяч гектарів. Звання Героя Соціалістичної Праці першим серед працівників лісового господарства республіки удостоєний М. П. Присяжний з Голопристанського лісництва на Херсонщині, де новостворені ліси перепинили дорогу піщаним бурям.

А які ж перспективи розвитку лісової індустрії України на десяту п'ятирічку? На це запитання кореспондент РАТАУ попросив відповіді заступника міністра лі-

НЕЗАБАРОМ КОНКУРС

Відомо, поліпшення організації масового відпочинку глухих великою мірою залежить від професійного рівня культмасовиків та їхньої ролі в різноманітних заходах Будинків культури, клубів, Червоних кутків, гуртожитків нашого Товариства. Тому, аби всебічно поживати роботу культзакладів, поповнити її свіжим творчим струменем, президія Центрального правління УТОГ постановила провести в листопаді цього року перший республіканський конкурс масовиків УТОГ.

Значення цього конкурсу велике. У ньому не тільки виявляється переможці — кращі організатори культмасової роботи, але й наберуться практичного досвіду ті, чий справді на сьогодні залишають бажати кращого. Бо ніде правди діти: багато керівників культпрацівників і досі планують свою роботу за стереотипними зразками, недостатньо враховують такий важливий фактор, як зростання духовних потреб трудящих, забувають про те, що нашому сучасникові органічно необхідний змістовний і цікавий відпочинок. Так, не якийсь нудний захід, не заради відмітки в журналі чи для звітності, а, скажімо, веселий вечір, що створює піднесений настрій та викликає приплив творчих сил.

Звісно, далеко не в кожному культзакладі є штатні масовики-організатори. Тому, згідно з положенням, у конкурсі можуть брати участь і директори, художні керівники, перекладачі культзакладів, керівники гуртків художньої самодіяльності, заступники директорів УВП з навчально-виховної роботи, інструктори обласних відділів, голови міжрайвідділів і первинних організацій УТОГ, люди, котрі безпосередньо проводять вечори відпочинку, а також інші активісти на громадських засадах. Для переможців конкурсу встановлено одинадцять премій: одна перша, дві других, три третіх і п'ять заохочувальних.

Які ж вимоги пред'явлено до учасників конкурсу? По-перше, демонстровані ігри мають бути доступними, легко сприйнятливими для аудиторії, і, безперечно, під силу самому виконавцеві. По-друге, організатор ігор повинен

достатньо володіти сценічною культурою, тобто вміти поводитися на сцені і належним чином роз'яснювати глядачам правила гри. По-третє, тривалість кожного виступу не повинна перевищувати 15—20 хвилин. Крім того, зауважимо: на республіканський конкурс відбиратимуть лише ті номери, які визнано кращими на попередніх, обласних конкурсах. Ось чому президія Центрального правління УТОГ зобов'язала обласні відділи широко проводити відповідну роз'яснювальну роботу серед членів Товариства. І, зрозуміло, ніякого зволікання тут бути не може, хоча, на жаль, мусимо констатувати: далеко не всі обласні відділи з належною серйозністю поставилися до свого обов'язку. Деякі з них просто не бажали брати на себе «зайвого клопоту» і, як-то кажуть, пішли за лінією найменшого опору. Так, якщо Івано-Франківський, Львівський і Донецький обласні відділи УТОГ одними з перших провели в себе конкурс, і надіслали до методкабінету потрібну документацію, то з Херсона відповіли буквально так: «Обласний відділ УТОГ повідомляє, що охочих взяти участь у першому республіканському конкурсі немає. В. о. голови обласного відділу Б. М. Киппер». Коментарі, як бачимо, справді зайві. А тим часом кожному з нас важко собі навіть уявити, щоб на всю область не знайшлося жодного ентузіаста-культмасовика. Не хочеться в те вірити! Бо відомо: там, де керівництво приділяє належну увагу культмасовій роботі, виявляючи при цьому бажання і вміння працювати з людьми, кандидати на конкурс завжди знайдуться. Отже, ніякі відписки нікого не виправдають — радимо ліпше взятися за роботу.

А на закінчення нагадаємо всім нашим читачам: до відкриття республіканського конкурсу в Києві залишилося менше двох місяців. Це визначає курс на мобілізацію та оперативність.

І. САПОЖНИКОВ,
директор республіканського науково-методичного кабінету клубної роботи УТОГ.

Зліт у Виноградіві

Нещодавно у клубі Виноградівського міжрайонного відділу УТОГ Закарпатської області відбувся зліт, присвячений Міжнародному жіночому року.

З доповіддю на тему: «Жінка — мати, жінка — трудівниця, жінка — борець за мир» виступив голова міжрайвідділу УТОГ І. Ю. Любка. А про те, яким тяжким

було минуле жінки Закарпаття, особливо глухої, розповіла трудівниця колгоспу імені Кірова Е. І. Силеп.

На зустрічі також обговорювалося питання участі жінок у боротьбі за мир, за ліквідацію дискримінації жінки в капіталістичних країнах, а також про завдання і підсумки Всесвітньої конференції ООН у Мехіко.

Л. КОСИЦИНА,
інструктор Закарпатського обласного відділу УТОГ.

ФЕЙЛЕТОН

Яких тільки немає на світі людей: одні скромні, другі — талановиті, треті — геніальні, — а от Людмила Василівна, кажуть, народилася незамінною. Чи то їй хтось про це сказав, чи вона десь сама про це вчиталася. Важко сказати. Але факт залишається фактом. Людмила Василівна — уніка. Вона таки справді вважає, що її замінити ніхто не може! Інша справа вона... Вона може замінити... Ну, якщо не всіх, то принаймні, багатьох. Інколи вона заміняє адміністрацію (усю поголовно), інколи місцевком, а подеколи навіть загальні збори.

Щоб вас, любий читачу, далі не мучити й не заінтригувати. Бо відчуваю, що кортить вам швидше дізнатися, де ж таки та «незамінна особа» працює, то одразу й скажу: Людмила Василівна Кизим обіймає посаду директора Ворошиловградського учбово-виробничого підприємства. Обіймає ту посаду міцно, але не думаємо, що так уже й надійно. Хоч Людмила Василівна і вважає себе незамінною, але, як на наш погляд, то ту незамінність вона трохи плутає з підміною. Приміром, нормальну ритмічну

роботу на підприємстві вона підміняє аритмією. Ну, щось на зразок тотального футболу, який застосовує тепер тренер київського «Динамо» Валерій Лобановський. Пітайму хлопці нібито забавляються з м'ячем, а пітайму штурмують ворота суперника, тоді знову забавляються, а тоді знову бігають так, ніби їм за кожен метр пробіжки шалені гроші платять. І у них, судячи по останніх показниках, таки справи йдуть. І непогано. Чого, до речі, про Людмилу Василівну не скажеш. Хоча і в її роботі стиль новий. Я б сказав — «свій стиль». Але є велика підозра, що він запозичений у Лобановського. Бо й на підприємстві, де директорує Людмила Василівна, теж перших півмісяця робітники нібито не працюють, а забавляються, а наступних півмісяця — штурмують. І так штурмують, що й про святкові й вихідні забувають. Штурмують усім колективом. Навіть службовці й інженерно-технічні працівники і ті в тому штурмові активну участь беруть. А наслідки? Плачевні. Якість продукції низька, умови роботи нормальні.

А все чого? А того, що Людми-

широко відомий своїми творчими досягненнями Чернівецький народний самодіяльний театр глухих. Відомий високоідейним змістом репертуару, сценічною майстерністю акторів, глибиною їхнього проникнення у найзаповітніші таємниці людської душі.

Цілком заслужену славу принесли театру вистави за творами «Прометей» Малишка, «Мати зрадника» Горького, «Земля» Кобилянської, «Справа Жанны Валуа» Горінова, «Не убий!» Шоголева, «Відступник» Довженка, «Я — живий!» Очеретного, «Старий рояль» Каневського та інші. З цими спектаклями колектив гастролював у багатьох містах України: в Києві, Одесі, Миколаєві, Івано-Франківську, Ужгороді, Кам'янці-Подільському, а також у столицях братніх республік — Ризі, Мінську, Вільнюсі.

Успіх театру — яскраве свідчення того, як помітно виріс його колектив за останні роки. Недарма сьогодні він — один з кращих у нашому Товаристві. І, як закономірний наслідок, разом із колективом здобули собі популярність такі провідні актори театру, як М. Довгань, Ф. Чепурна, М. Танащук, В. Чистоцердов. За високу виконавську майстерність їх нагороджено срібними та бронзовими медалями. Радують глядачів і зустрічі з аматорами сцени Н. Щетиніною, В. Кордою, Р. Кушнір, М. Варварчук та іншими. А не так давно у театр прийшов молодий робітник Чернівецького УВП Юрій Данько. Після належної допомоги з боку режисера він почав швидко виконувати у таємниці акторського мистецтва. Так, уже на черговому огляді «Театральна весна Буковини» відзначився у виставі «Старий рояль».

Як і в кожному театрі, успіхи чернівецьких аматорів неодмінно пов'язані з творчою ініціативою режисера. Тож як тут не згадати колишнього актора українського музично-драматичного театру імені Ольги Кобилянської, театрознавця і досвідченого педагога М. М. Котляревського. Результати його праці — майже у всіх постановках народного самодіяльного театру. За десять років праці у Чернівецькому будинку культури Микола Миза творами українських і російських класиків, хайлович створив понад двадцять спектаклів а також авторів радянської доби. Глибоко вникаючи у зміст п'єси, правильно визначаючи його ідейно-соціальне спрямування, режи-

У ТВОРЧОМУ ЗРОСТАННІ

сер театру М. М. Котляревський знаходить напрочуд вдалі сценічні рішення тієї чи іншої ситуації, того чи іншого образу. Тим-то його постановки завжди відзначаються високим емоційним настроєм, правдивістю зображення, тонкою психологією та естетикою.

Режисер й актор, театр і глядач... Цей обопільний зв'язок — невід'ємна умова творчого зростання колективу.

Р. ЧЕПУРНА.

На знімку: сцена з вистави Чернівецького народного самодіяльного театру за п'єсою В. Довгого «Весняні палі» — побачення матері з сином, що перейшов на сторону ворогів Радянської влади. В ролі матері — М. Танащук, сина — В. Пантя.

Фото М. ПЕТРЕНКО.

ВETERAN СЦЕНИ

Понад тридцять років виступає на сцені самодіяльного народного театру Одеського будинку культури Клавдія Іванівна Бородіна. Завжди, як тільки закінчиться трудовий день, швей-мотористка поспішає на репетиції.

Драматичний гурток Одеського будинку культури — один з найстаріших серед колективів художньої самодіяльності на Україні. За сорок років свого існування він піднявся до вершин професійної майстерності. Разом з колективом зростала і Клавдія Іванівна. За цей час вона виконала ряд жіночих ролей з класичної і сучасної драматургії. Запам'яталася вона в постановці «Блудний син» А. Раннета, «Наталці Полтавці» І. П. Котляревського, «Ах, ці діти» М. Зарудного, «Голубі олені» О. Коломійця та інших п'єсах.

В тому, що драматичний колектив ось уже вісім років носить звання самодіяльного Народного театру, немала заслуга й Клавдії Іванівни. Її енергії і працьовитості можна позаздрити. Не задовольняючись особистою участю в спектаклях, Клавдія Іванівна разом з тим і невтомний наставник молодих любителів сцени. Перейнявши багато корисного від колишнього керівника самодіяльного театру Н. В. Коржинецької, Клавдія Іванівна багато допомагає теперішньому режисеру О. В. Гуляєву готувати ролі й окремі мізансцени, виступає в обговоренні нових постановок.

В розмові зі мною Олександр Васильович тепло відгукнувся про свою помічницю:

— Клавдія Іванівна, — сказав режисер, — не чекає лише провідних ролей. Вона з любов'ю береться за будь-яку доручену роль, вкладаючи в неї своє вміння, наполегливість, надаючи їй глибини виразу й досконалості. Чим не приклад для молоді?

Про високу сценічну майстерність Клавдії Іванівни схвально відгукнувся й автор п'єси «Ах, ці діти» М. Зарудний, що був присутній на прем'єрі спектаклю. Він розповів, як не тільки йому, а й членам журі не вдалося, що перед ними самодіяльна актриса, а не професіонал.

А ось і розповідь самої актриси про свою роботу: — Образи своїх героїнь я беру з життя. Де б не довелось мені бути, я завжди спостерігаю за людьми, їхньою поведінкою, виразом обличчя. Найбільш цікаве виступаю в своїй самодіяльній роботі. Багато допомагає мені й знайомство з актрисами кіно, чий ролі я уважно вивчаю під час демонстрування кінофільмів, буває й по декілька разів.

Клавдія Іванівна для самодіяльного театру зробила багато і багато ще може зробити. Це підтверджують численні нагороди, одержані на оглядах художньої самодіяльності, а особливо три медалі, які для неї чи не найвища відзнака не легких пошуків і знахідок на мистецькій ниві.

Ю. ГЕР.

В ЕКСПОЗИЦІЇ — ПІКАССО І КЕНТ

Виставку зарубіжного живопису і скульптури ХХ століття відкрито в Одеському музеї західного і східного мистецтва. Тут експонуються 46 творів художників різних країн.

Почесне місце займають роботи Пабло Пікассо — розпис, виконаний на фарфорових тарілках («Хоровод», «Жіноче обличчя і голуб»), а також картина Рокуелла Кента «Андіронданська осінь», що відтворює пейзаж північно-східних штатів Америки.

Ці твори передали в подарунок містові-героєві Музей образотворчих мистецтв імені О. С. Пушкіна та Ермітаж. (Кор. РТАУ).

Хоч Володимир Іванович у черзі стояв аж... останнім. Але яке то має значення, коли так Людмили Василівні захотілося. Після цього В. І. Чабаненко теж помажав ручкою — більше вже не голова місцевкому. А для чого йому зайва морока в отому місцевкому? Ордер в кишені, кишеня в штанях, а штани в новій квартирі.

А оце зовсім недавно Людмила Василівна знову по-директорськи вирішила розщедритися і «сотворила» ще одне «ходотайство» до тієї ж Ворошиловградської міськради з проханням надати квартиру (теж, звісно, позачергово) майстру М. П. Письменному. «Цидулу» писала і підписувала сама і в ній дуже уклінно (аж до землі) просила надати квартиру товаришеві, який (поки що) на неї ніякого права не має. Але Людмила Василівна лист підписала. Одна в трьох, як кажуть в Одесі, лицях. Обійшовши місцевий комітет і первинну організацію УТОГ, усіх обійшла, окрім, звичайно, міськради. Міськраду не обходила. Того листа сама персонально занесла.

Отака Людмила Василівна. Усіх піднімає. Навіть пошту і власного кур'єра. А все чому? Тому. Що Людмила Василівна глибоко переконана, що вона таки незамінна особа! Невже це й справді так?

О. ФЕДОРЧУК.

ЗАВЕРШИЛИ ПЕРЕДПЛАТУ

Передплата на періодичні видання — важлива громадсько-політична справа. До цієї кампанії на нашому підприємстві готуються заздалегідь, зокрема, на об'єднаному засіданні бюро первинної організації УТОГ і місцевому обирають громадських розповсюджувачів, затверджують відповідальних за оформлення всієї документації.

Організовано провели у нас передплату і на періодичні видання 1976 року. Цю справу було доручено вихователі гуртожитку, комсомолці Тетяні Іванівні Чурбаковій. Їй допомагали бригадирі Марія Тимофіївна Макарова, Раїса Іванівна Реліна, Павло Трохимович Вернидуб, Іван Павлович Василюк, майстри змін. Протягом кількох днів було складено списки передплатників і з'ясовано потрібні їм видання. Так, газету «Наше життя» — передпла-

тили 123 чоловіки, районну газету «Будівник комунізму» — 76, журнал «В єдиному строю» — 25.

Найорганізованіше провели передплату у бригадах шліфувальників, складальників, пресувальників, набору. По чотири-п'ять видань передплатили шліфувальниця Віра Омелянівна Папета, столяри-верстатники Володимир Павлович Шербаченко та Віктор Кузьмович Антоненко, робітниця Ганна Харитонівна Іванова, Ольга Карпівна Домашенко, Євдокія Василівна Лисенко та інші. А от шліфувальниця Ніна Семенівна Волинська підписалася аж на десять періодичних видань; по 5—7 газет та журналів одержуватимуть у 1976 році інженерно-технічні працівники та службовці. Усього наш невеликий колектив передплатив на наступний рік 399 примірників різних газет і журналів, тобто на 25 більше, ніж торік.

Ф. ПРИСІЧ,
заступник директора Лебединського УВП по навчально-виховній роботі.

З НОВОЮ ПРОГРАМОЮ

радо, щедро винагороджуючи їх за приємні відвідини гарячими оплесками, букетами квітів.

Особливо тепло зустрічають глядачі виступи на сцені Одарки Кушнір, Василя Постоюка, Катерини Левицької, Ганни Гресько і Наталії Олешків.

В одному з останніх концертів передовики виробництва Ганна Гресько і Наталія Олешків — найулюбленіші для глядача самодіяльні артисти Стрийського будинку культури — виступили з сценкою «Не проходите мимо». Це був їх, так би мовити, «коронний» номер. Тепер він, безперечно, ввійде й до нової концертної програми агіткультбригади. А Наталія Кушнір виконає грузинські, російські та українські танці. Будуть для глядача й інші приємні сюрпризи.

Р. ЗБОРІВСЬКИЙ.
Львівська обл.

ЗУСТРІЧ ХЛІБОРОБІВ

«Від стахановського руху до руху за комуністичне ставлення до праці» — на таку тему проведено зліт глухих Берездівської первинної організації заходами Славутського міжрайвідділу УТОГ.

На зльоті були присутні не тільки піонери стахановського руху, але й організатори перших колгоспів, зокрема Юлія Туракевич, Ганна Дзех, Варвара Титар, Степан Степанюк, Пилип Бражук

та інші — люди, удостоєні урядових нагород і які ще й досі трудяться на колгоспних нивах.

На зустріч також було запрошено і передову ланкову колгоспу Ольгу Мазур.

Учасники зльоту взяли участь в обговоренні актуальних питань з життя сільського трудівника, а також прослухали лекцію на тему: «Сорокаріччя стахановського руху». На закінчення ювілярам-стахановцям та іншим почесним гостям було вручено сувеніри.

А. НАЗАРУК,
голова Славутського міжрайвідділу УТОГ.
Хмельницька обл.

Консультація нашого життя

ПІЛЬГИ ІНВАЛІДАМ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ

Які пільги надають інвалідам Великої Вітчизняної війни в оплаті житлової площі і комунальних послуг, а також на пасажирському транспорті?

П. ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ.

м. Донецьк.

Постановою партії і уряду інвалідам Вітчизняної війни I і II груп, а також інвалідам з числа партизан Вітчизняної війни, робітникам і службовцям відповідної категорії, що стали інвалідами у зв'язку з пораненням, каліцтвом чи захворюванням, одержаним в період Вітчизняної війни в районі воєнних дій та на спорудженні оборонних рубежів, і прив'язаних по пенсійному забезпеченню до військовослужбовців, надаються додаткові пільги по оплаті житлової площі і комунальних послуг.

Такі пільги розповсюджуються і на інших інвалідів I і II груп прив'язаних до інвалідів Вітчизняної війни з числа військовослужбовців, а також на партизан громадянської війни. Вище зазначеними пільгами користуються також громадяни, що стали інвалідами в зв'язку з пораненням, каліцтвом чи захворюванням, отриманим в період перебування у винищувальних батальйонах, зводах та в загонах захисту народу.

Цими пільгами користуються і сім'ї, що отримують пенсії за загиблого годувальника із числа військовослужбовців і других вищезгаданих осіб.

Житлова площа, яку займають вищезгадані особи, і члени їх сім'ї, що спільно проживають з ними, незалежно від того чи вони є утриманцями цих осіб, чи мають самостійний заробіток, оплачу-

ФІНАЛЬНІ ЗМАГАННЯ

==ФОТОРЕПОРТАЖ==

Широкої популярності серед членів нашого Товариства набуло проведення спартакіади «Бадьорість і здоров'я», що сприяє масовому залученню до занять фізкультурою. Нижче пропонуємо увазі читачів фоторепортаж про фінальні змагання виробничих колективів трьох УВП.

В один з погожих днів, а це було в п'ятницю, мальовничий куточок на лівому березі Дніпра поблизу міста Дніпродзержинська враз наповнився веселим гомоном. Приїжджі — молодь, чоловіки та жінки середнього віку і трохи старші — хазяйновито розташували привезені з собою речі. Минувала година, дві і на березі виростало наметове містечко. А наступного дня, в суботу, тут відбулися фінальні змагання спартакіади «Бадьорість і здоров'я» між колективами Дніпропетровського, Дніпродзержинського та Запорізького учбово-виробничих підприємств. Всього в змаганнях взяло участь 133 спортсмени — робітники та інженерно-технічні працівники.

Найкраще підготувався і виступив на фінальних змаганнях колектив Дніпродзержинського УВП, який і зайняв перше місце в командному заліку. Друге місце посіли спортсмени із Запоріжжя, на третьому — швейники Дніпропетровського УВП.

В цілому фінальні змагання пройшли цікаво, в гострих поєдинках. У вечірній час учасники фінальної зустрічі спар-

такіади «Бадьорість і здоров'я» виступали з цікавими і змістовними концертами художньої самодіяльності.

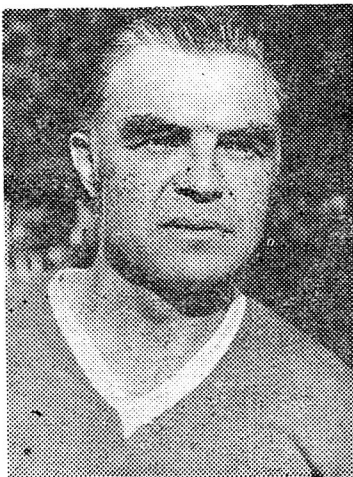
В. ДРУЖИНІН,
голова Дніпропетровського облвідділу УТОГ.

На знімку: (зверху вниз) заступник директора Дніпропетровського УВП по навчально-виховній роботі Р. О. Каширіна і чемпіонка спартакіади серед жінок у віці 35—44 роки робітниця цього ж підприємства Т. Язикова готують сніданок. Швея Дніпропетровського УВП Т. І. Добирська стрибає у довжину. Л. П. Кончин із Запоріжжя на змаганнях був суддею по штовхання ядра, але це не завадило йому зайняти перше місце серед чоловіків у віці 29—39 років.

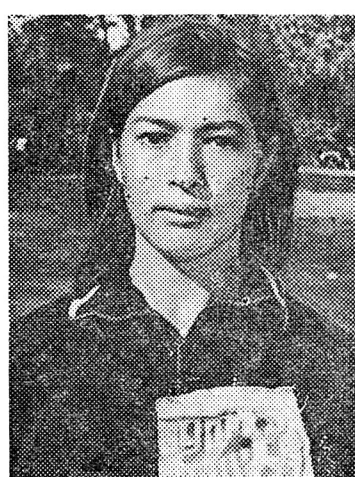
На знімку: (по горизонталі) переможці спартакіади у своїх вікових категоріях Ю. М. Завгородній (Дніпродзержинськ), В. І. Шипіло (Запоріжжя) та І. А. Жуков (Запоріжжя).

Фото К. Захолодила.

чемпіони спартакіади

Ю. М. Завгородній

В. І. Шипіло

І. А. Жуков

ється в розмірі 50 процентів квартирної оплати, вирахованої по тарифних ставках для робітників і службовців, в межах установленної норми житлової площі на кожного члена сім'ї — 13,65 квадратного метра.

Лишок житлової площі (до 15 квадратних метрів) оплачується в одинарному розмірі.

Пільгова оплата житлової площі надається незалежно від того, хто являється квартирнаймачем приміщення.

На додаткову площу, на яку мають право особи або члени їх сім'ї, пільги по оплаті не розповсюджуються. Додаткова житлова площа оплачується на загальних підставах в одинарному розмірі.

Для вищезгаданих осіб та членів їх сімей установлено знижку у розмірі 50 процентів за користування комунальними послугами, що розповсюджується на такі види: користування опаленням, водопроводом і гарячою водою, каналізацією, газом і електроенергією.

Вищезгадані пільги по оплаті житлової площі і комунальних послуг надаються у всіх будинках

місцевих Рад депутатів трудящих, державних підприємств, закладів, і громадських організацій, а також розповсюджуються і на будинки кооперативів і будинки, що належать громадянам на правах особистої власності.

Право безкоштовного проїзду на всіх видах міського пасажирського транспорту (за винятком таксі), а також на автомобільному транспорті загального користування (за винятком таксі) в сільській місцевості розповсюджується на інвалідів, незалежно від групи інвалідності і виду отримуваної пенсії (по інвалідності, старості, за вислугу років).

Право безкоштовного проїзду міським пасажирським транспортом надається в будь-якому місті незалежно від місця мешкання інваліда, в сільській місцевості — на пасажирському автомобільному транспорті загального користування (приміських, внутрірайонних, внутріобласних, міжобласних, міжреспубліканських маршрутів) надається в межах адміністративного району за місцем проживання інваліда як постійного, так і тимчасового.

У районах, де функції транспорту загального користування по перевезенню пасажирів виконуються відомчим автомобільним транспортом, інваліди мають право безкоштовного проїзду на цьому транспорті на тих же підставах, що і в інших районах.

Пільги, передбачені для інвалідів Вітчизняної війни і прив'язаних до них інших інвалідів, надаються по пред'явленню посвідчення інваліда Вітчизняної війни, а до його отримання інвалідом — пенсійного посвідчення з поміткою органа, який призначив пенсію, про право на пільги, встановлені для інвалідів Вітчизняної війни, або у відповідних випадках раніше виданого посвідчення на проїзд.

Сім'ям, які отримують пенсію за загиблого годувальника, пільги по оплаті житлової площі і комунальних послуг, надаються на основі довідки органів, що призначили пенсію, на період отримання пенсії.

Редактор П. БУЛАТОВ